Kilenczedik évfolyam. 278-ik szám. Kolozsvárt, 1879. péntek deczember 5.

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ minnennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak.
Hatszor használ bezott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Orpelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus der Wollzeile 36.) Haasenstein et Volgler (Vallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberge A. V. hirdetések felvételi irod. Budapesten Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás: Fő u. 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimezendők

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal: Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

A háromszék-barczasági VASUT.

Gróf Schweinitz Gyulától.

V.

Legutóbbi czikkünkben felsoroltuk az adatokat, melyek világot vetnek arra, hogy minő viszonyok vannak Háromszékben a marhaállományt, mint a gazdasági hordero legfőbb tényezőjét illetőleg.

Brassómegyében e tekintetben a következő viszonyokat constatálhatjuk:

Van ugyanis e megyében:

7464 pár ló,
105 „ bival,
3402 „ ökör,
193 „ svájczi tehén és ökör;
együtt 1116[illegible] pár és 10456 tehén.

Szániója és legelője van e megyének 125,346 holdja; eszerint
egy pár teherhordó marhára 11·23 hold
egy tehénre . . . . . 11·82 „
egy ekére . . . . . 9 „ jut.

Itt tehát a teherhordó marhaállomány tekintetében még kedvezőtlenebbek a viszonyok mint Háromszékmegyében.

Összesen 25,270 pár teherhordó marha van, s a jelenlegi gazdálkodási eljárás lényeges megváltoztatása nélkül keresztül lehetne vinni a teherhordó marha felhasználását; t. i. jobban táplált lovakat kellene alkalmazni, mi különben, egyjelentőségü lenne a trágya szaporitásával, mit most meglehetősen elhanyagolnak.

A projectált vasut közvetve a lótenyésztést is emelné s a vidéken kevesebb, de jobb lovakat tenyésztenének, ami financialiter is nagy haszon volna.

A tehenek száma, a teherhordó állatok reductiója mellett, fölmehetne:
14,899 + 9956 darabra Háromszékmegyében
10,456 + 9794 „ Brassómegyében
tehát együtt 4[illegible],135 darab.

Legyen már most megengedve, hogy magyarázzam meg, mit jelent e szám.

Az egész keleten tudvalevően marhazsirt és vajat használnak az ételekbe a disznózsir helyett; a marhazsirnak (olvasztott zsirnak) és vajnak nagy részét p. o. Romániába Ausztriából és Németországból s csak a jelen év III. negyedében Ausztriából az erdélyi részeken át 157 mmázsánál több sajt vitetett Romániába.

Ha már most a tehenek felerésze saját házi szükségletre levágatik, még mind marad a fennemlitett 45,133-ból 22,567 darab.

Egy tehén 300 napon át ad 1444 liter tejet, vagyis naponkint átlag 3·95 litert, ami nincs igen magasra számitva. Az 1444 liter tej, 41·66 kilogram vajat ád; ehez képest [illegible] ezer 141 kilogram vajat termel. Ezt kereskedelembe hozva, még pedig kilóját 70 krral: a 940,141 kilo vaj értéke épen 658 ezer 98 frtot tesz.

Ezzel szemben a tervezett pálya bevételeinek szállitmányokból 329,258 frtra kell menniök; következőleg már csak a haszonmarha (Nutzvieh) szaporitásával 32[illegible],840 frtnyi bevétel származnék, egészen eltekintve attól, hogy mindkét megyében tulajdonkép csak a teherhordó erők pazarlása szüntettetik meg, minthogy a mezőgazdasági viszonyok teljes reformjának csak akkor lehet ösvényt nyitni, ha a birtokrendezés és tagositás keresztülvitetik, mire nézve, fájdalom, még mind nem terjesztetett javaslat a törvényhozás elébe.

A gazdaközönség egyrésze, különösen a nép azt az ellenvetést teheti, hogy ha a mostani fuvarok elesnek és az állati erő a gőzerő által helyettesittetik, akkor a marha, mely most fuvarozásra használtatik, nehezen nélkülözhető, kevesebb trágyát lehet előállitni stb.

Ámde ha a sok ló helyett, melyek most olyan roppant nyomoruságosan tápláltatnak, kevesebb lesz, ehelyett azonban vagy tehenek tartatnak, vagy pedig a megmaradandó lovak jobban tápláltatnak; akkor ez mindenesetre a legelőmarha létszámának csökkenését fogja jelenteni, azonban trágya mindenesetre több fog előállittatni, mint most.

A teherhordó erő kevesbedése és a haszonállatok szaporodása azonban nem fog röktön bekövetkezni; ez átalakulás csak lassan-lassan történik meg, sőt már a romániai vasuti csatlakozás létre fogja hozni az itteni viszonyok megváltozását legalább is mindazokban a falvakban, melyek Romániával fuvarozási összeköttetésben állottak.

Különben egészen eltekintve a föld- és erdőmiveléstől, mind Háromszék-, mind Brassómegyében találunk több olyan iparágat, melyek, ha jó közlekedési eszközeink lesznek, bizonyosan tovább fejlődnek és czikkeik számára a távol keleten is biztos piaczokat fognak találni.

Sámi Lászlónak áldást, Don Purdonnak és Geának békeséget!

(Viszonzásul Sámi L[illegible] válaszára.)

Egy jogász és egy philosophus.

(Folytatás.)

Azt irja Sámi, hogy civilisationk az egyéni szabadságon, a családon és a tulajdonjogon alapszik. Ez alapokat még a törvényhozó hatalom is csak szabályozhatja, de nem sértheti. „Magam részéről civilisationk e nagy tényezői közül én még gondolatban sem sértem egyiket sem“ ... „E nyilatkozatom után — teszi hozzá S. — remélem, hogy a jogász és filosofus átértik, hogy én a Saint Simonismussal és a falánszteriumról való doctrinákkal, szellemi atyafiságban nem vagyok.“

Mi meg erre azt mondjuk, hogy Sáminak e nyilatkozata után elhisszük, a mint azelőtt is sejtettük, hogy ama tanokat nem vallja annyira, hogy valósitásukat is akarná. De átérteni — engedjen meg Sámi — nem tudjuk azt, hogy a ki a házassági viszonyt a „törvény nyügeitől“ végkép fel akarja szabaditni, miért nem megy el consequenter nem csak a falánszteriumig, hanem egészen az anarchiáig. Mert hisz „a milyen a család — olyan a társadalom“. A ki felszabaditja a családat a törvények uralma alól — az feloldja azok alól a társadalmat is.

De Sámi egyszer azt mondja, hogy mi jogon elegyedik bele az állam — Don Purdon és Gea historiájába? Máskor azt mondja, hogy a törvényhozó hatalom **szabályozhatja** az egyéni szabadságot, családot és tulajdont . . .

Az előbbinek következménye — szerintünk — az anarchia és minden egyéni szabadságnak megsemmisitése. Az utóbbinak folyománya — a fennebbi nyilatkozat. Tehát elhisszük, hogy Sámi nincs atyafiságban a Saint-Simonismussal, de — nem értjük elsietve odavetett s utóbb kényszerüségből védettt házassági elméletét, mely szükségkép a falánszteriumra vezet.

* * *

Azt irtuk vala, hogy Sámi szabad házassági elmélete után, „mi különbség van Sámi és az oroszországi nihilisták között?“ Minden értelmes ember láthatta, hogy ez összehasonlitás a két elmélet s a Sámiéból szükségkép resultáló consequentiak között tétetett, de miután Sámi egy kis interlocutorius nyilatkozatából láttuk, hogy ő magára az egyénre, cselekedeteire és jellemére értette e hasonlatot, siettünk kijelenteni, hogy Sámival, az egyénnel, épen semmi dolgunk s összehasonlitásunk tárgyát csak is a két elmélet alkotá.

De Sámi ama kifejezésünk e kimagyarázását nem fogadta el, mert „becsületes embernek a milyen az elmélete, olyan a praxisa.“

Az igazat megvallva, nagyon meg vagyunk akadva Sámival — mert tudjuk, tapasztalatból, hogy ő senkit nem bántva, tetteivel senkinek kárt nem okozva, csöndes békességben él ama szük baráti körben, melyet belátása s szabad választása szerint maga körül formálni jónak látott s középponti helyzetéből csak olykor-olykor terjeszkedik a külvilág mezejére, egy-egy „Barátom“ X, „Barátom“ Y-féle megszólitással, s azt követő enuncziaczióval.

Az ilyen enunczialiókat aztán azok, a kik a maguk látókörén tul tekinteni s gondolkodni nem tudnak, nagy hosiannahval fogadják s nagy merényletnek bélyegzik, ha valaki latra meri vetni a „mester“ szavait s plane birálatot bátorkodik fölöttük gyakorolni — sőt, aligha csalódunk, ha e tételt magára Sámira is kiterjesztjük . . .

De mit tegyünk, a mikor Sámi egyik szavának azt mondja, hogy „a keresztyén tanok metafisikai mélysége nem ismeretlen előtte“, a másikkal „a rationalismus — a szellemek e nagy respublicajának —“ hiveül vallja magát; az egyikkel el akarja tiltani az államot minden beleszólástól a házasság ügyeibe, a másikkal elősmeri, hogy az állam „szabályozhatja“ a családot — („miben állhat az álam ellenőrző, sanctionalo hatalma“, elmondását más helyre igéri, de igéretét be nem váltja); az egyikkel a házasság egyetlen czéljaként „az együttélést“ tünteti föl, a másikkal megengedni látszik a családnak a társadalomra való hatását is; az egyikkel azt állitja, hogy „ott van több hűség, hol könnyebb az elválás“, a másikkal, hogy „csak könnyelmü szivnek kell könnyen bontható viszony“; az egyikkel hirdet, a szabad házasság elméletében, olyan tanokat, melyek szükségkép a társaság összekötő kapcsolatainak széttépésére vezetnek, a másikkal a társaság sérthetetlen alapjatként hirdeti az egyéni szabadságot, családot és tulajdont — szóval hirdet nihilista tanokat is, de midőn ez kimutattatik, visszavág, hogy neki praxisa is olyan, mint elmélete — s számit rá, hogy ismert becsületessége mellett csak nem lesz vakmerő, a ki továbbra is fön merje tartani állitását, hogy e tanok, consequentiáikban, a nihilismusba vezetnek.

Pedig, bizony mi bátrak vagyunk e tételünket föntartani, csak, hogy, mint sok más állitását: ezt is tagadjuk; az elmélet lehet igen badar, tele ellenmondásokkal s azért a gyakorlat mégis tisztességes s megforditva. Például elég legyen Helvetius elméletére és gyakorlatára rámutatnunk s kiállitanunk Sámi László számára is a Stuárt Mária bizonyitványát, hogy (gyakorlata) jobb az (elmélete) hirénél!

Jaj volna Sáminak, s mi is őszintén sajnálnók, ha praxisa is olyan volna, mint elmélete, mert akkor örökkön a felhőkben járna, János Pap országát keresné, állandóan ellenmondásban állana önmagával, s ismételve megtörténhetnék rajta az a malheur, mint az egykori képviselőválasztásnál, a midőn bemutatá magát a közönségnek, mint a ki a szélső baloldalon egy puskalövésnyivel tul van, de azért nem a fölléptetett baloldali Y., hanem X. Deák-párti jelölt megválasztását ajánlta.

* * *

Láttuk, hogy a társaságnak, már születésünkkel, adósaivá lettünk.

És miben róhatnók méltóbban le e becsületbeli tartozásunkat, mint épen gyermekeinkben: a jövő munkásaiban, kiket a köz derekabb szolgáivá kell kiformálnunk, mint magunk vagyunk, hogy folytassák a cultura ama munkáit, melyek gyümölcseit mi is szedők s melyek nélkül akár ma lesöpörhetnők, a sajnálkozás minden legkisebb jele nélkül, a föld szinéről az egész emberiséget, mint hitvány élődiek nyüzsgő tömegét.

Nem csak szóval kell tehát mondogatnunk: „a milyen a család, olyan a társadalom, a milyen a társadalom, olyan az állam“, hanem tettel olyanná kell alakitani a családot, hogy biztos alapja legyen a társadalomnak, államnak.

Sáminak is eszébe jut, miután egy csomó nem vitatott kérdés tömkelegén szemkápráztatólag végig hurczolt bennünket, ugy, hogy kérdve kérdezgettük magunktól, egymástól, másoktól, hogy merre jár e gondolatmenet, hol itt az összekötő szál, a logikai kapcsolat és egymásután? — Sáminak is, mondjuk, eszébe jut czikkei legvégén, hogy még sem lehet a gyerekeket a fölösleges macska-kölykök módjára vizbe dobni s ejt róluk is egy szót. De ez a szó épen csak annyi, hogy sajnálja őket.

De nekünk s még inkább a gyermekeknek és emberiségnek nem elég a Sámi „sajnálkozása“, nekünk s ezeknek oly elmélet kell, mely megvalósitva, biztositsa őket lehetőleg a sajnálat tárgyaivá való válás ellenében.

Sámi vállat von s azt mondja: „ezek még incomplet egyének.“ Bocsánat, potentialiter mind az a jogok, már a phoetusban, megvan, a mi

A ‚KELET‘ TÁRCZÁJA.

2.

Az ifju Angolország.

— Cucheval Clarigny után. —

(Folytatás.)

IV.

A grófságokban voltak ugyan sérelmi meetingek; itt a kormány magatartása ellen keserü panaszokban törtek ki; de csak hiú ellenvetéseknél maradtak; nem volt semmiféle magaviseleti irány kijelölve, semmi ellenkezés szervezve. A parlament megnyitására kitüzött nap elérkezett a nélkül, hogy a tory párti képviselők, csak egy gyülést is tartottak volna, a nélkül, hogy valami közös megállapodás történt volna köztük, és Peel Róbert hihette, miszerint tekintélye semmiféle sérelmet sem fog szenvedni. A királynő beszédjére szerkesztett választ Denison Becket pártolá, mint Egerton Francis lordnak inditványát, kik mindketten a miniszterelnök tervei folytán áttért conservativek voltak. A jelenetezés tehát ügyesen sikerült. E két beszéd után Peel megismertette a válság indokait, melyek egy hóval előbb a miniszterium visszavonulását okozták aztán meg az uralomrai visszatérését, és megemlité ama változást, mely az eszmékben végbement a gabna törvényekre vonatkozólag. Peel rendkivül nagy államférfi volt; ő a pénzügyi kérdéseket hasonlithatlan világitásban tudta feltüntetni; de szava gyakran nélkülözé a hatályt és fenköltséget; ritkán sikerült neki a valódi szónoklat magasságát elérni. E napon dölyfösen szólott és szakitott barátaival, kiknek panaszait előre hallá, s figyelmezteté őket, hogy hiába küzdenének a kérlelhetlen kényszer ellen. Ő beterjszté ama megoldást, melyben megállapodott, mint saját eszméinek eredményében azon eszközökre nézve, melyeknek a rettenetes vészt meg kell gátolniok, és világosan kifejezte, miként ő magát nélkülözhetlen miniszternek tartja, mint olyan embert, ki egyedül képes a helyzet nehézségeivel szembe szállni. Russel János lord emelvén aztán szót, számot adott ama hasztalan kisérlekekről, melyeket a kabinet alakitás körül tett. A gyülés izgatottsága lecsillapult a whigek vezérének hosszadalmas és zavart magyarázatai alatt, s mikor beszédét elvégzé, nagy csend következett be. Kiváncsian nézdelék a torykat elleneik, s azok az elcsüggedés és komor elégületlenség kifejezéseivel ültek: ha a gyülés igy végződött volna és valószinü, hogy a tory párt most ujból engedett volna hatalmas dictatora befolyásának. Disraeli ekkor állott fel, és egy oly beszédben, hol a hév a legmaróbb gunynyal párosult, kérdezte a miniszterelnököt ama kötelezettségekről, melyeket ő a választókkal és barátaival szemben viselt, haragra gerjedvén azon, hogy egy nagy pártnak bizalma és engedelmessége csak árulás által fizettetnek. E bosszu szavak első kifejezéseit már iszonyu tapsvihar fogadta, mely ékesszólóan fejezte ki az elkeseredett szivek titkos érzeményeit: a szónoknak minden ujabb kifejezését uj elragadtatás követé. A tory párt kisikamlott Peel Róbert befolyása alól.

Mindazáltal még nehány tory reménykedett. Mondák, hogy a gabna-törvény eltörlése nem föltétlenül rögtönös szükség, és a miniszterelnök tehetségének oly sokoldalu bizonyitékát adta akkor, midőn képes volt háttérben tartani oly tervezetet, mely a földmivelés érdekeit megvédte volna; de midőn öt nap mulva Peel Robert oly tervet nyujtott be, melynek czélja volt az adókat évről-évre nevezetesen csökkenteni, s mely három év mulva azokat egészen megszüntette volna, ekkor minden ábránd tönkrement. Mit kellene tenni? Lehet-e ellenállani? Ki szervezné és ki vezetné az ellenzéket? Minden oly egyén, ki husz éven keresztül megnyerte a toryk bizalmát, már tagja volt a miniszteriumnak, és Stanley lord kivételével mindnyájan követék vezéröket uj iránya felé. Stanley lordnak rendkivüli szónoki képessége volt parlamenti ügyessége mellett; de ő a lordok kamarájához tartozott, és a harcznak a képviselők házában kelle végbemenni. Disraeli egyike volt ugyan a ház legmeghallgatottabb szónokainak; de mégis nagyon uj ember volt arra nézve, és állása nem volt még olyan szilárd, hogy ily nevezetes szerepre vágyhatott volna. Magas születésü és nagy vagyonu ember foglalhatta el csak s csupán terjedt körü viszonyokkal birva, ama tekintélyes állást, melyet ama párt-vezérsége nyujtott, hol Anglia minden nagy földtulajdonosa tényezőként szerepelt. E főnök, kire oly szükségök volt, s ki maga is ismeretlen volt még önmaga előtt, egyszerre termett elő a ház kebeléből.

A richmondi herczeg elvállalta egy gyülekezésen az elnökséget, mely a földmüvelési érdekek védelméért alakult. Azonnal, mihelyt Peel Robert kinyilvánitá tervét, a herczeg kötelmében állónak hitte összehozni ama társulat ülésére, melyen elnökölt, mindkét ház tory párti tagjait. Ez összegyülésen Bentinek György lord elnökölt. Ő az elsők között emelt szót. Kinyilatkoztatá, hogy habár ő csak az ülésszak megnyitásának reggelén érkezett Londonba, de elhatározása megért még e nap folyamán, midőn értesült az elnek miniszter szándokai felől. Ő nem tudná felfogni a habozást, a tenni valókat illetőleg: ellenállani, lépésről-lépésre foglalni el a tért, a parlamenti hadászat forrásait mind kimeriteni kell majd, hogy Peel Robertnek tervei meghiusuljanak.

Azon férfi, ki ezeket mondá, a legelőkelőbb születésü volt; a Portlandi herczegnek második fia, Bentinek Vilmos lordnak unokája és örököse volt, ki Indiának általános kormányzójaként működött előbb, ki után ő lett Lynni képviselő; szintén unokája volt ő házasság utján Conningnak is, kinek azonfelül magán titkáraként szerepelt. Ő a katholikusok egyenjugusitása és a reform javaslat érdekében szavazott; a lord Grey-féle miniszteriumot pártfogolta, melyben Conningnak több régi társa helyet foglalt. Midőn Stanley lord szakitott a whigekkel az irrhoni egyházra vonatkozó bill alkalmával. Bentinek György lord követé öt, és vele együtt a tory párthoz sorakozott. Ő Peel Robert iránt bámulattal és föltétlen bizalommal viseltetett, melyeknek emléke csak megkétszerezte bosszusá át.

Bentinek György lord Conning oldalánál és vezetése alatt kezdvén meg politikai pályáját, mint szellemes és tanult ember, ki itéletének tisztaságához határozott jellemet tüntetett fel, a politikai téren fényes jövőnek nézett elé; de mint nagy vagyonu ember, nem szorithatta meg vágyát egy másodrangu állás betöltésével; átadta tehát magát vadászati és a lovak iránti szenvedélyének. A legszebb kutya falkája volt s leghiresb istállója egész Angliában; tanácsai mind meg annyi törvények voltak a versenyek alkalmával; és fogadásainak merészsége és nagysága tekintetében senki sem versenyezhetett vele. Nagy termetü, magas arczu, nyilt képü volt, s arczáu jellemének tisztasága és erélye festekezett; s ugyanazon hévvel szeretve barátait, mint minővel gyülölte elleneit, egyesitett magában minden oly tulajdont, melyek elcsábitháták a vidéki nemes urakat.

Bentinek György lordnak tanácsa, melyet erélyesen támogatott Disraeli is, minden szavazatot egyesitett. A toryknak volt vezérök és volt szónokuk is tehát. Akkor kezdődött amaz emlékezetes küzdelem, mely több hónapon keresztül figyelmessá tevé Angliát és Európát. Disraeli „Bentinek György lord élete“ c. müvében elbeszélte ezt, hol ő hátravonul szerényen vezére mögé, habár az ő személye szerepe ép oly tevékeny volt mint nevezetes. Peel Robertnek sikerült a whigek támogatásával megszavaztatni a gabnatörvény visszavonását, de Bentinek György lordnak barátai meg magok részéről a whigekhez csatlakozva és az irrhoni képviselőkhöz, visszavettettek egy javaslatot, mely a kormányt Irrhonban rendkivüli hatalommal ruházta volna fel. A miniszterium beadta lemondását, és Russel János lord a hatalomra lépett. S a mint Disraeli megmondta Lajos Fülöp előtt, Peel Robert politikai pályáját bevégezte.

Az uj miniszterium egyik első ténye volt az, hogy beadott egy billt, mely módositotta a parlament tagjai által mondott esküt; e javaslat tételére Rotschild Lionel bárónak megválasztása szolgált okult, ki London belváros polgáraitól levén megválasztva nagy többséggel, a képviselőházban helyet foglalt, a mi az izraeliták politikai egyenjogositásának mintegy megszentelése volt. Eme körülmény által felizgatva, Disraeli a ministeri beadvány pártolásaként egy magas ékesszólásu beszédet mondott, és magával ragadta a tory párt nagy részét. Bentinek György lord ép oly különös mint váratlan ellentét folytán nem határozhatta el magát arra, hogy megszavazza az izraeliták politikai egyenjoguságát, habár a katholikusok emancipatióját megszavazta. — Nem érzett azonban semmi keserüséget, midőn barátainak nagy száma elpártolt tőle e kérdésben; de mivel egészsége hanyatlott ama rendkivüli munka folytán, melyet magára kelle vállalnia, erőinek fogyatkozására hivatkozott, hogy elhagyhassa a torypárt vezetését kifejezvén még ama szándékát, hogy magát egészen a gyarmatok érdekeinek védelmére akarja szentelni. Ama szolgálatok után, melyeket Disraeli tett, ama szerep után, melyet minden nevezetes kérdésben játszott, senki sem vitathatta el tőle az első helyet. Egyhangu közmegegyezés adta át neki ama vezérszerepet, melyet Bentinek György lord elhagyott. S a lordnak váratlan halála, midőn a következő évben szélhüdésben kimult, csak megerősitette tekintélyét. Disraeli ezek folytán a házba lépése után tiz évvel saját érdeme és kitartása segélyével inkább, mint a körülmények szerencsés összetalálkozása miatt egy nagy pártnak vezére lett. Mily módon használta fel ő azonban tehetségének jogos hatása által szerzett eme tekintélyt?

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

akár Sáminak, akár nekünk, sőt annyival több, hogy megkérdeztetésük nélkül, teljes de me, sine me formában és sokszor nagy könnyelműséggel, sőt bűnös kötelességérzet-nélküliséggel szólitatlak e világra. Kötelességök, tehát, a szülőknek e korláttalan önzéssel önhatalmulag gyakorolt egyoldalu actiójukat kiegyenliteni a tehetetlennel szemben az életföntartással, az emberré neveléssel. És kötelességük a szülőknek a társadalommal szemben, hogy az önhatalmulag létre hivott „incomplet“ egyénekből a közmunka complet munkásait neveljék számára.

Könnyü Sáminak azt mondani: „ezeket az állam védeni tartozik.“ Hát, ha, mint Sámi mondja, az államnak nem lehet több joga, mint alkotó egyéneinek: lehet-e több kötelessége, mint ugyanez alkotó egyéneknek; lehet-e kötelessége védeni azt az „incomplet“ egyént, a kit nem véd a tulajdon édes (?) apja és édes (?) anyja — mert nekiek terhes a házasság „absurd“ láncza, mert őket hajtja a „szabad“ szerelem „csalhatatlan“ ösztöne!!

Megköszönné az állam, illetőleg megköszönnök mi, az állam terheinek hordozói s talán még Sámi is, a midőn a mások „egyéni szabadságának“ korlátozatlan volta kedveért, annyira korlátozni volnának kénytelenek a saját „egyéni szabadságunkat“, hogy a más vig mulatozásának árát nekünk kellene pengő pénzben kifizetni.

Ennyire még a fejletlen társaságok sem vetemedtek — legfölebb szabadalmat adtak rá tagjaiknak, hogy élvezetök gyümölcsét kitegyék, a mint vannak Áfricai törzsek, melyek, ha az eleség nem elég mindnyájoknak, ma is a gyermekgyilkossággal segitenek magukon. Patagoniában a bába, a Hottentottáknál az anya dönt az uj szülött életben hagyása, vagy kivégeztetése fölött.

Mind szép, a mit Sámi a családi élet szépségéről, erkölcsi voltáról, hatásáról mond, de ez mind csak üvegen át kinált méz, ha elméletének maga által is elösmert következményeit csak „sajnálni“ tudja, de rajtok segiteni nem s nem is akar.

* * *

És micsoda neveltetés volna az, melyet az állam adna kényszerüségből, pénzen fizetett felügyelők és nevelők által. Hol maradna, ez esetben, a családi tüzhely amaz enyhe, éltető melege, mely nélkül a gyönge csirák megdermednek, vagy, mint a pinczében fölnyult czika, az egészség teljének üde levélzöldje nélkül szükölködnének.

Miképen fogamszhatnék meg az állam ez árvái szivében a gyöngéd, a nemes érzelmek ama sora, melyek az anyai kebel puha párnáján szendergő kicsiny lelkébe észrevétlen szivárognak át, de a szeretet, a bála, hű ragaszkodás, kitartó odaadás, önfeláldozás, önzetlenség nagy tetteinek válhatnak alapjaivá, a család körén tul is, a társaság körében, s a közügy lelkesedő munkásaivá, a cultura harczosaivá tehetik mind fokozottabb mértékben az egymásra következő nemzedékeket.

* * *

Hát ehez mit mond Sámi László?

Egy 25 éves fiatal ember szabad házasságot köt egy 17 éves szép lánynyal. Nyolcz év alatt születik nyolcz szép, ép gyermekök, de bizony a szegény nőt nagyon megviselte e nyolcz év s nyolcz gyermek. Arcza rózsái teljesen elhervadtak, a házi gond, baj betegessé tette s a férj, ki nem oly „csalhatatlan bölcseségü“, mint Don Purdon s nem hordoz elég élénk erkölcsi kötelesség-érzetet kebelében, kezdi unni az elfonnyadt nőt, ki betegeskedése nyomán kedélye bájait is jó részt elveszité, kissé elzsémbesedett s minden hónapban nyolcz pár czipőre kér pénzt férjem uramtól. Kapja tehát sátorfáját, mert „szabad“ házasságot kötött ám, s keres magának — 33 évvel kap az ember — másik „szabad“ feleséget.

Mi lesz a nyolcz gyermekkel, ki ruházza, ki gondozza? mert „contractust“ nem kötöttek vala, mikor „összeköltöztek“; s mi lesz az elhervadt asszonynyal? kinek szintén „szabad“ második férjet keresni, de nehezen fog találni.

Talán megengedi Sámi, hogy a mai kor „mindkét nemen levő ifjusága“ közt, kinek „tartozott“, elmélete közreadásával, adósságát lefizetni, szintén akad, vagy legalább akadhat nehány ilyen „szabad“ férjnek való — s az ilyenek mellett minő vigasztalással szolgál az elhagyott nőnek Sámi phrasisa, hogy „az anyaság a nő legelső erénye“?

* * *

Mi, részünkről, nem tudunk oly messzire menő s oly megbizható következtetéseket vonni a statistikai adatokból, mint némely ujkori tudós és u. n. moral-statistikus. A Sámi szabad államában, azonban, mégis nélkülözhetetlennek tartanók az oly statistikai hivatalok szervezését, melyeknek azt kellene evidentiában tartaniok, hogy a „székről-székre, Szegedi módjára“ kézről-kézre járó nők gyermekeinek ki az apjok: a régi, vagy az uj férj? Mert, ha nem akarja Sámi kimondatni, hogy minden gyermeket az állam tart és nevel (de akkor belecsöppennénk a phalansterionba s ez ellen tiltakozik Sámi), folytonos nyilvántartás kell, s ama statistikai hivataloknak kellene „Az apaság nyilván-tartó könyveit“ vezetniök.

Hogyan? bizony ekkor sok olyan actust kellene a „szabad“ államnak rubrikába szednie, a melyet a mostani „zsarnok“ állam nem ellenőrez.

(Vége köv.)

— A tagositás tárgyában az igazságügyminiszter a következő rendeletet intézte a kir. törvényszékek elnökeihez: A hegyes vidéken eddig eszközölt tagositásoknál több helyütt tapasztaltatott, hogy a községbeliek a földeket alig igazolható okokból nem vizirányosan vagy legalább csekélyebb lejtésü irányban, hanem többnyire a lejtnek lefelé hasittatják ki. Ez eljárás által lehetetlenné tétetik az okszerü gazdálkodás, az eső- és hóviz lehordja a termőföldet, a barázdák vizmosásokká alakulnak s igy a föld egyesek és a közgazdaság nagy hátrányára mindinkább terméketlenné s végre orvosolhatlanul használhatlanná válik. Minthogy az emlitett helytelen és nemzetgazdaságellenes eljárás meggátlása, a törzsvagyon s az adóképesség fentartása tekintetéből oly nagy fontossággal bir, hogy e czélra a törvény korlátai közt minden czélszerü intézkedés megtétele szükségesnek mutatkozik, felhivom elnök urat, intézkedjék megfelelőleg, hogy a vezetése alatt álló törvényszék területéhez tartozó hegyes vidékeken a jövőben eszközlendő tagositások alkalmával az érdekelt községi birtokosok a tárgyalásoknál a fennebb vázolt káros eljárásnak egyesekre ugy, mint az egész nemzetgazdaságra kiható hátrányairól felvilágosittatván, az egyes részek kihasitásánál czélszerübb és a nemzetgazdászat elveinek inkább megfelelő rendszer elfogadására buzdittassanak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése decz. 3-án.

Elnök: Szlávy József, jegyző: Mednyánszky Árpád b. A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, Kemény Gábor b., Pauler Tivadar, Trefort Ágoston, Péchy Tamás, Szende Béla, Orczy Béla, Bedekovich Kálmán.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után elnök bemutatja Esztergom iparosainak Pór Antal képviselő által beadott kérvényét a II. orsz. iparosgyülés javaslatainak érvényesitése iránt. Kiadatik a kérv. bizottságnak.

Jeszenszky Sándor b., Tolnamegye pinczehelyi képviselőre nézve az előirt 30 nap eltelvén, igazolt képviselőnek nyilvánittatik.

Baross Gábor előadó benyujtja a közgazdasági bizottság jelentését a phylloxera vastatrix ellen teendő óvó intézkedésekről szóló törvényjavaslat tárgyában. — Bejelenti egyszersmind, hogy a bizottság e tárgyában két törvényjavaslatot állapitott meg s terjeszt a ház elé. — A jelentés az osztálytárgyalások mellőzésével fog napirendre tüzetni.

Trefort Ágoston a közokt. min. bejelenti, hogy Csatár Zsigmond két interpellátiójára szombaton fog válaszolni.

Az interpellátiós könyvben következő interpellátiók vannak bejegyezve: Novák Gusztáv az egyesületi jog ellen elkövetett visszaélések orvoslása tárgyában a belügyminiszterhez; Ugron G., az erdélyi birtokviszonyok rendezése érdekében a kereskedelmi miniszterhez; Széll György a tiszaszabályozási munkálatok tárgyában a közlekedési miniszterhez; Degré Alajos szőlődézsmaváltsági ügyben a pénzügyminiszterhez; s végre Boros Béni a boszniai vasut zenicza-szerajevói részének kiépitése tárgyában a közlekedési miniszterhez. Az interpellatiók a napirend után fognak megtétetni.

Következik a napirend: a nyereményadóról szóló tjavaslat tárgyalása.

Hegedüs Sándor előadó nem hallotta ez adó igazságos voltát kétségbevonni. — Maga az alap, az ugynevezett számsorsjáték nyereményei fejében fizetendő adók jövedelmezőségére nézve tett számitás alaposnak mutatkozik, mert az utóbbi tiz év alatt a kifizetett nyeremények csaknem megkétszerződtek, a kis sorsjátékban ugyanis 77-ben 2.400,000 frtot tett. E számitás alapján e czimen körülbelől 200 ezer frt jövedelemre számithatni biztosan. Ezek előrebocsátása után a pénzügyi bizottság véleménye alapján ajánlja a háznak, hogy a tegnapi házbeli utasitás szerint a miniszteri szövegben foglalt 10% felemeltessék 15%-ra. Ez által fedezve lenne a fényüzési adók eltörléséből eredő hiány. (Helyeslés jobbról.)

Mocsáry Lajos nem fogadja el a törvényjavaslatott, mert ezen adó jövedelmének nem lesz semmi haszna, ezt is el fogja nyelni a deficzit. A jótékonysági lotteria megadóztatásában philantropia-ellenes eljárást lát. Hallotta tegnap emlegetni a kompenzácziót, de hát kompenzáczió-e az, ha a biliárdadóból elengedünk 70 ezer forintot s felemeljük 5%-kal a lottó-nyeremény 10%-ról, mi 100,000 frtnak felel meg.

Hegyessy Márton sajnálja, hogy pártfelével nincs egy véleményen. Ő ugyanis a tjavaslatban nem lát adóemelést, hanem a lottónyeremény leszállitását. Igazságos adónak tekintvén az adót, megszavazza.

Csanády Sándor csudálkozik Hegyessy nézetén elvi tekintetből. Ők kimondták ugyanis, hogy a Tisza-kormánynak semmi összeget meg nem szavaznak. Ennélfogva még a részletes tárgyalás alapjául sem fogadja el.

Szavazásnál a többség, közte több szélsőbali is, megszavazza a törvényjavaslatot ugy átalánosságban, mint részleteiben. Az ekkép elfogadtatott törvényjavaslat a holnapi ülésben fog harmadszor felolvastatni. Következik a cseléd-, ló- s kocsitartási adó megszüntetéséről szóló tjavaslat folytatólagos tárgyalása.

Hegedüs S. előadó előterjeszti, hogy a bizottság a ház utasitása szerint a törvényjavaslat hatályát kiterjesztő a tekeasztal- s játékhelyiségek után járt adóra is. Ajánlja a tjavaslat ily alakban való elfogadását. (Helyeslés)

Helfy Ignácz a cselédtartási-adót óhajtaná fentartani. — Egyébiránt a törvényjavaslatot elfogadja.

A ház ezután a törvényjavaslatot részleteiben is elfogadja. — Holnap fog harmadszor felolvastatni. Következik a kőolaj-vám felemeléséről s az ásványolajadóról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Wahrman Mór előadó mélyen érzi e czélba vett adófelemelés terhes voltát, ugyszinte azon körülmény fontosságát, hogy ezen adó — épen a mindennapi életnek majdnem legnélkülözhetetlenebb fogyasztási czikkét sujtja, és hogy a szegényebb sorsu adózókat látszólagosan nagyobb mértékben terheli, mint az ország vagyonosabb osztályait. De nem tagadhatja másrészt azt, hogy pénzügyi helyzetünk kérlelhetlenül követeli, hogy uj jövedelmi forrásokról gondoskodjunk, hogy a direct adók fölemelése részben lehetetlen, részben csakis az adó és vagyon alapok nagymérvü és érzékeny elértéktelenitése mellett mutatkoznák lehetségesnek, hogy e szerint, daczára minden theoreticus ellenvetéseknek, csak a közvetett adókat lehet ma komolyan figyelembe venni. Ugyanezt tették az utolsó években Amerika, Olaszország, Francziaország és a legközelebb multban Németország, mind sokkal gazdagabb államok, mint hazánk.

A kőolaj egész természeténél fogva, jövedelmező fogyasztási adó tárgyának tekinthető minden körülmény között első sorban, és Olaszország, Francziaországban már évek óta annak megadóztatása igen bő jövedelmi forrást nyujt a pénzügyi kormányzatoknak. Könyegesen könnyebbiti a teher elviselését azon körülmény, hogy ezen czikk ára utolsó években tetemesen csökkent, és az állitott teherarányталanság vagyonos és nem vagyonosok között mégis mérsékeltetik azon figyelembe veendő körülmény által, hogy a vagyonosabbak intensivebb világosságra szoktatvák és ennélfogva minden fő után sokkal többet fogyasztanak, mint a szegényebb sorsuak, kik csekélyebb világossággal el szoktak élni. — Hozzáteszi az előadottakhoz még azt, hogy a törvényjavaslat pénzügyi eredménye 1.800,000 forintra fog rugni évente, a mai bevitelt alapul véve, és hogy az utolsó évtized tapasztalatai szerint, a fogyasztásnak további fejlődése s annálfogva a jövedelem további fokozása is föltehető. Mindezeknél fogva a törvényjavaslat elfogadását ajánlja.

Bujanovics Sándor nem szavazza meg a tjavaslatot. Elismeri, hogy az álam pénzügyi helyzete igen szorult, de nem zárkozhatik el az elől sem, hogy nem kevésbbé rosz az állampolgárok anyagi viszonya, hogy az adózók kivétel nélkül túlságosan vannak adóval terhelve, hogy az országban e terheket növelni a megélhetés rovására nem helyes. A külföldre való hivatkozás helytelen, mert azok gazdag országok s köztük s hazánk közt az összehasonlitást az adótörvényeknél alapul sohasem fogadhatja el. — Azt mondják, hogy az adó csak csekély mértékben növeli a terheket. De hisz ezt minden adónemnél mondják. Azt bizonyitja az, hogy, kik e javaslatokat előterjesztették, nem birnak érzékkel az ország közgazdasági helyzete iránt.

Leskó István azt látja, hogy a kőolajadó főleg az alsóbb osztályra s különösen a kisiparosra fog nehezedni. Attentatum ez a szegények ellen. Nem fogadja el a tjavaslatot.

Láng Lajos szerint ha az a felfogás, mely a szegényebb osztály érdekeit akarja védelmezni, a luxus adók eltörlésénél nyilvánult volna, az ez irányu felszólalásokat talán méltányosabbnak tartotta volna, de azt hiszi, hogy az eltörölt luxus adók a szegény osztályt sulytották s a ház ezek megszüntetését mégis egyhangulg elfogadta. Oly adót behozni, mely a' alsó osztályt egyáltalában nem sujtja, nem lehet. Csak azok az adók hozhatnak bő jövedelmet, melyek minden osztályra kiterjednek, mert sok apró krajczárból lesz a forint. Elismeri, hogy a terhek nagyok, de azt hiszi, hogy nem az indirekt adók a legsuiyosabbak, hanem a direkt adók. Ha tehát az álllam jövedelmeit szaporitani akarja, okvetlenül az indirekt adókhoz kell fordulnia. A Francziaországgal való összehasonlitásra nézve megjegyzi, hogy a teherviseléstől való irtozás tekintetében nem szabad arra hivatkozni.

Ha mi törekvéseinket az államháztartás egyensulyának helyreállitására forditjuk s ennek elérésére minden erőnket megfeszitjük, akkor azt hiszi, sokkal könnyebben fogunk elérni ahhoz a czélhoz, melyet mindnyájan óhajtunk t. i. a társadalmi jólét emeléséhez. (Helyeslés jobb felől.)

Thaly Kálmán a jelen századot a felvilágosodás századának tudja s azért valóságos szatyrának tartja, ha annak második felében a világitásra adót vetnek. Adóztassák meg önök az obscurantizmust, ne a világitást. A petróleum s ezt országszerte tapasztalhatni, nagyon elősegitette az esti munkásságot s elvonta a népet a korcsmáktól. Mint minden kérdésben, ugy ebben is keresi a magyar szempontot. Az ungvári uradalom felső részében, tehát kincstári birtokon, nagy jövőt igérő ásvány-olaj források vannak s kérdi: mit tett a kormány ezek kizsákmányolására? Van pedig rá kitünő szakemberünk is itt a házban, a jeles bányamérnök: Zsigmondy Vilmos. Ezt nem kérdik: vajjon nem lehetne-e e forrásokat megrongált finánczáink egyik kisegitő helyreállitójává, gazdag jövedelmi, kereseti forrásává változtatni? Ez menthetetlen kanyagság. Felhivja erre a kormány figyelmét. Ha majd hazánkban ez iparág fel fog virágozni, akkor ám vessünk adót a külföldi kőolaj behozatalára. A tjavaslatot el nem fogadhatja. (Helyeslés balról.)

Ezután szóltak még e kérdéshez Apponyi Albert gr., Hegedüs Sándor, Degre Alajos, Zay Adolf. Minthogy még többen vannak följegyezve, az elnök a vita folytatását holnapra halasztja. Erre az interpellálók adják elő interpellációikat.

Novák Gusztáv a belügyminisztertől kérdi, mi inditotta őt arra, hogy az országos honvédegyesületek közp. választmánya által ujabban felterjesztett alapszabályaira oly sértőleg válaszoljon, mi jogositotta fel azt követelni, hogy az erkölcsi elismerés kivivásáról mondjanak le, továbbá, mi az oka azon önkényes eljárásnak, hogy a dorozsmai „Nepszó“ alapszabályait folytonosan kifogásolja?

Kiadatik a belügyminiszternek.

Ugron Gábor a következő interpellaciót intézi a kereskedelmi-, ipar- és földmivelési miniszter urhoz:

Minthogy az erdélyi részek földmivelése, a birtokviszonyok rendezetlensége miatt, a világforgalomban nem versenyképes, s ezen rendezetlenség megszüntetése előtt versenyképessé nem is fejlődhetik; minthogy a világforgalmi concurrentia által provocált krizis gazdasági életünket alapjaiban renditette meg; minthogy az erdély-részi lakósok e sérelme évek óta a kormány által orvosolni igértetik, és a t. kereskedelmi-, ipar- és földmivelési miniszter ur, a f. év első felében enquettet is tartott, melynek a birtokviszonyok rendezését czélzó megállapodásait figyelemre méltatni kilátásba helyezte. Minthogy a többszörös igéreteket sem a miniszter ur, sem elődei be nem váltották, hanem a baj, a válság orvoslását évről-évre elodázták; minthogy a megnyitandó plojest-predeali vasutvonal által az erdélyi földmivelés ezután nem csupán egy, hanem két oldalról vonatván a világforgalomba, a már évek óta duló válság még ennekutána fog egész erejével pusztitani, tehát a növekedve közelgő veszély sürgös védintézkedést kiván meg; Miért is kérdem a t. földmivelési-, ipar- és kereskedelmi miniszter urat: szándékozik-e az erdélyrészi birtokviszonyok rendezéséről valahára törvényjavaslatot beterjeszteni, s ha igen, mikor fogja azt a ház asztalára letenni; szándékozik-e a megtartott enquete által megállapitott elveket a törvényjavaslat alapjául elfogadni, s ha nem szándékoznék, melyek azon elvek, melyeken törvényjavaslata nyugodni fog?

Széll György a közlekedési minisztertől kérdi: Szándékozik-e a külföldi szakértőknek a Tisza szabályozása iránt tett jelentése alapján oly jelentést tenni, mely tájékozásul szolgál arra nézve, hogyan lehessen a Tiszavidéket az évenkint megujuló árvizveszélytől megmenteni, s vajon kiterjedt e figyelme arra, hogy a Tiszavidét alkalmas-e csatornázás és öntözés által elérhető mezőgazdasági ipar fejlesztésére? Ha igen, mily eszközök s módok szolgálnak ennek sikeres elérhetésére.

A KOLOZSVÁRI IPARKAMARA jelentéséből.

Kő-, föld-, anyag- és üveg-ipar.

(Folytatás.)

A szijgyártó-ipar is, a mi a finomabb készitményeket illeti, határozott hanyatlásban van. A régibb mesterekből alig van egy-kettő, a kik ez iparág jó hirnevét még fenntartják, s ezek is nehezen küzdenek az idők mostohasága ellen. Hogy mennyire alászállt az üzlet a finomabp munkákra nézve, leginkább tanusitja az a körülmény, hogy Kolozsvárt a negyvenes években 20 czéhtag élt virágzó üzlettel, most 11-en vannak; ekkor 30 segédet voltak képesek foglalkoztatni, most alig van 5 az egész városon. A hanyatlás okául mindenesetre a főnemesség elszegényedését s általában az anyagi viszonyoc rostzabbra fordultát kell mondaunnk, a mely nem engedi, a diszesebb fogatok tartását, de utána mindjárt következik a luxus-adó romboló hatása s a bécsi és pesti munkák versenye. Azon iparosok, a kik még tartják magukat, panaszolnak hógy a közönség gazdag raktárt kiván, a melyben válogathasson, ez pedig nagy tőkét föltételez; mindamellett az itt hitelben történik, s ha kész pénzt adhat hi, akkor Bécsből hozatják a drágább, bár nem jobb árut. A fekete munkából még legtöbb kelendősége van az igás lószerszámoknak, a melyet kevésbé lehet mellőzni mint a fényüzési vámokat. A kamarakerület mind e mellett aránylag sok szijgyártót számlál, mert összesen 102 mester van 35—40 segéddel és 60—70 tanonczczal, ezeknek azonban alig tizedrésze foglalkozik finomabb fekete munkával, a többi az ugynevezett parasztmunkát késziti, a milyenek az ostor-, csapó-, bocskor-szij stb. s a melylyel az országos- és hetivásárokat látogatják. Hogy készitményükre szükség van, azt bizonyitja az iparosok nagy száma, a melyet egyes városok felmutatnak. Igy például Tordán 30, Beszterczén 24, M.-Vásárhelyt 10 és Szász-Régenben 10 van; azonban az is áll, hogy üzletük után csak épen, hogy élnek, abban fejlődés, előhaladás nem tapasztalható, főleg miután az ily parasztmunkához nagyon kevés képzettség szükséges. Mint erdélyi különlegesség emlitést érdemel az oláh nép egy része által viselt ugynevezett „tűszű“ (bőr-öv), a melynek czifrázata, kivarrása különös hozzáértést kiván. Ilyenek előállitásával különösen a beszterczei és szász-régeni szijgyártók foglalkoznak. A hozzá való bagariát a szászföldi timárok szolgáltatják, mig a közönséges parasztmunkához való bőr mind helyből kerül; a szijgyártók megvásárolván a nyersbőrt s szőrét e timárokkal lelugoztatván, a további kikészitést maguk végzik. A finumabb fekete munkák anyaga természetesen Bécsből, Budapestről kerül. Az üzletmenete a jó vagy rosz terméssel szorosan összefügg ugyan, de azézt a tavalyi évet még sem állitják jobbnak, miut a megelőző sovány éveket, miután a gabonának nem volt ára, meg a sok rosz év ugy leadósitotta a vásárló közönséget, hogy egy jobb év kisegitni nem képes.

Úti bőröndök, táskák, bőrgalanteria-czikkekkel a kereskedések ugy el vannak árasztva, hogy ilyenek előállitása nálunk ki sem fizetné magát. Sz.-Régenben van egy szijgyártó, a ki uti bőröndöket is készit kis mennyiségben.

A nyergesekről, a kocsigyártók rovatában mindazt elmondtuk, a mit csak lehete. Kerületünkben ily iparos van 41.

b) Bőrpótló czikkek gyártása.

Ilyenek volnának a mestersége bőr, a viaszos és kaucsukos vásznak, a melyeket e kerületben soha sem állitottak elő.

c) Szőrme-, serte-, szőr-, és toll-áruk gyártása.

E rovat alatt mindenekelőtt a szücsök által kikészitett szőrös bőrökről kellene emlékeznünk, a melylyel közülök sokan kereskednek is, de itt csak a már előadottakat ismételhetnők; a viselésre készitett bundák pedig a 8. czikk alá tartozván, átmegyünk a kefekötő-iparra, a melynek nálunk 15 képiselője van, a kik 8 segéddel 12 tanonczczal a fog-, haj-, és körömkefékeu kivül készitnek mindennemü kefekötő-czikket. Legnagyobb kelendősséggel birnak a meszelő-ecsetek, s a lókefék. Áruikkal a helybeli kereskedéseket is ellátják azon kivül heti és országos vásárokon értékesitik. A közönség jobb szivvel vásárolja az ő készitményeiket, mint a fejülről hozott árut, mert jobb minőségüt készitnek s árra nézve is versenyeznek az idegen munkával, főleg: miután maguk közt is annyira ment a verseny, hogy az árakat 50%-al lenyomták a régihez képest, holott a nyersanyag és munkabér emelkedett; ez okból panaszolnak, hogy a nagyobb forgalom mellett is kevesebb a haszon. Panaszolnak az ellen, hogy a meszelőkészitésben az asszonyok is erősen versenyeznek velük; a kefeseprőnek meg nagyon árt a czirók seprő használata. A sertét Brassóból és Debreczenből kapják; a lószőrt, tengerfüvet és éles mosó-gyökerst Bécsből. Segédeik néha 7 frtot is fizettek koszttal, de van idő, mikor igy sem kapnak, Mázoló és durvább festő ecseteket hasonlag készitnek s jó minőségben.

Lószőrt, párnát s mátrácz-tölteléket rendesen feljülről szállitnak, a lúdtollat ma már irásra sem használják, ennélfogva ezek előállitásával nálunk senki sem foglalkozik.

E rovat alá sorozhatjuk azon 10 egyént is, a kik béltisztitással foglalkoznak s az ebből készült, itt húrnak nevezett beleket kolbász, szalámi sat. készitők számára eladják. Emlitésre méltó mérvben szállitnak ebből Budapestre s Bécsbe is.

(Folyt. köv.)

NAPI HIREK

Kolozsvár, 1879. decz. 5.

— **Maywald** altábornagy urat, mint értesülünk, tegnapelőtt egy épen oly sajnos, mint véletlen baleset érte; a mint ugyanis este a főtéren az Orbán kávéház előtt haladt el, a fagytól és hótól sik gránitkövezeten elcsuszott és elestében egyik lábán veszedelmes sérülést szenvedt. Ez incidensből, melynek különben már számtalan de szerencsére nem ily végzetes társa volt, figyelmeztetjük a háztulajdonosokat, hogy házuk előtt a járdát hamuval vagy homokkal hintsék be; egy ilyen esés örökre bénává teheti az illetőt.

— **Az izraelitákat** méltán vádolják germanizálással, mert bizony még a legmagyarabb városban is alig-alig tudnak simulni a magyar szóhoz és szellemhez. Igy p. o. Kolozsvártt is az izraeliták nagyobb részének jobban esik, ha azt a kificzamitott zsidó-német dialectust hadarja otthon, utczán és az üzleti életben, ahelyett, hogy igyekeznék egy kissé megtanulni annak a népnek a nyelvét, amelynek közepette él. Van itt a többek között egy „Chewra Kadischa“ nevü betegápoló és temetkező egyletök az izraelitáknak, mely nem szégyenli jegyzőkönyveit és alapszabályait németül szerkeszteni; épen igy jár el az itteni izraelita egyházközség, melynek hivatalos nyelve szintén a német. Bizony szégyelhetik magukat izraelita polgártársaink, hogy egy olyan tősgyökeres magyar

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

városban, mint Kolozsvár, ők viszik magyar hazafiétökre a vezérszerepet a germánizálásban, holotf még azzal sem menthetik magukat, hogy a német az ő anyanyelvük, vagy hogy itt, a hol az egyetemen annyi magyarul kitünően beszélő izraelita ifju van, ne tudnának találni támogatásra méltó szegénysorsu izraelita ifjut aki magyarul megtudná irni az egyleti vagy egyházi közgyülés jegyzőkönyvét s más irományait.

— **Aczél Péter**, Aradmegye volt főispánjának, birtokait a tegnapelőtt tartott birói árverésen báró Klein bécsi bankár 1,876.000 frton megvette.

— **A székely-kereszturi** társalgókör, folyó hó 11-én délután 5 órakor alakuló gyülést tart, melyre az egylet tagjai ugy, mint mindazok, kik az 1880-ik évben az egylethez kivánnak csatlakozni, ezennel tisztelettel meghivatnak. Székely-Keresztur, 1879. dec. 3. — Az elnökség.

— **Halálozás.** Érkeserüi Fráter Krisztina már özvegy Körösfarcsi Weér Miklósné saját; fia: Dezső, neje: Tassi Wégh Gábriella és Harczói Gáfalvi Marie, ki az elhunytnak rokeni szeretetét kiváló mérvben birta; valamint számos rokonok nevében a fájdalom vigasztalhatlan érzésével jelenti a szeretett férjnek, atyának, ipának és rokonnak Körösfarcsai Wéér Miklósnak folyó hó 30-án, délután 5 órakor élete 59-ik évében szivszélhüdésben kimultát. A megboldogultnak hült tetemei deczember hó 3-án dulután 2 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartásai szerint Felőrön örök nyugalomra helyeztetni. Fel-őr, november hó 30-án 1879.

— **Iszonyu férj**. Liptó-Szent-Miklósról irják, hogy ott egy Taraj nevü szabó részeg állapotában ugy elverte nejét, hogy ez nyolcz napi elmezavartsága után meghalt. Az orvosi boncolás kideritette, hogy a nő elmeháborodottságát és halálát a fején kapott sérelmek okozták. A kegyetlen férj most a hüvösen lakol gaztetteért.

— **A gyufagyárakban** dolgozó munkások csontelhalási bajba esnek igen gyakran, a mire nézve még nincsenek a közegészségügyi intézkedések közt ovó rendszabályok. E betegség mely a leggyakrabban halállól végződik, a fehér villanyból származik, gyufagyártási munkaközben. A belügyminiszter ma felhivta a fővárost, hogy figyeltesse meg e betegség keletkezését, jelenségeit, kórfolyamát a főváros erületén létező számos gyufagyárban, illetve ezek munkásai közt s ezekről jelentést terjeszszen föl. A belügyminiszterium ezen adatokból a csontelhalási esetek okainak tanulmányozását akarja elérni s kellő egészségógyi óvintézkedéseket óhajt szabályrendeletileg kibocsátani.

— **A nemzetközi afrikai expeditióról** Brüsszelből levelet kapott Haynald Lajos, kalocsai bibornok-érsek, a magyar Afrika bizottság elnöke. Strauchnak, a nemzetközi Afrika-társaság titkárának levele a „Földm. Közl." szerint következő: „Uram! Van szerencsém értesiteni, hogy utazóinktól nagy számmal vettünk leveleket, melyekből a napokban küldhetek Önnek terjedelmes kivonatot. Cambier elmondja utazásának menetét Taborából Tanganyika tavához. Csak május utolsó napjaiban hagyhatta el Taborát. Julius 17-dikén érinté Szimbát, hosszas és fárasztó menetek után, melyek gyakran félbe voltak szakitva a teherhordókkal való czivakodások miatt, kik az afrikai utazást kétségbeejtővé teszik. Megérkezve Szimbába, itt hagyta podgyászának legnagyobb részét és julius 29-én 80 teherrakodmánynyal indult el, hogy Karemával (Mazikambával) megismerkedjék, melyet a neki adott utasitásokban, mint az egyik állomásra alkalmas helynek jelöltek volt meg. Augusztus 12-én érkezett meg Karemába, itt 17-ikéig időzött s 22-én már megint Szimbában volt. A karemai főnökkel szerződést kötött, melynek alapján ez neki nehány száz hektárnyi földterületet engedett át, azzal a felhatalmazással, hogy ott letelepedjék. Augusztus 28-iki kelettel arról értesit Cambier, hogy összes podgyászával Karemába szándékozik utazni, hogy birtokába vegye a földterületet, mely neki átengedtetett, s melyen a nemzetközi Afrika társaság első állomását szervezi. A második expeditió szerencsésen megérkezett Nagy-Kanye-nyébe. (Ugogo tartomány E.) Cameron és Stanley utján kellett haladnia, minthogy ez sokkal kényelmesebb az elefántoknak, melyek az expeditiót kisérik. Popelin ezen az uton nagy hongot fizetett. Mult levelemben volt szerencsém megirni, hogy Popelin és Vanden Heuvelt hidegiáz fogta el Makatában, és hogy nagyon szenvedtek miatta; azt is megirtam, hogy majdnem teljesen kigázoltak belőle Mvapvában. Popelin most azt irja, hogy egészsége napról-napra javul, de dr. Vande Henvel orvos egészségi állapota még nagyon sok kivánni valót hagy hátra. A két expedifiónak főnökei érintkezésben vannak. Cambier kapott leveleket Popelintől és válaszolt is azokra. A következőket irja: «Megvárom Popelin megérkezését és bdrátságos értekezletet tartunk jövőben végzendő dolgainkról. Őszintén biztositom, hogy személyes érdekemet egészen háttérbe szoritom, s ha Popelin maga óhajt Nyangvébe a Tanganylka tavan tul nyugatra, Manyuema országban a Lualába folyó partján fekvő város, hol a társaság második állomása volna szervezendő, menni, én Karemaban maradok a legkisebb kedvetlenség és elhidegülés nélkül. Még arról is kell Önt értesitenem uram, hogy az elefántok eddigelé tökéletesen daczoltak fáradsággal és nálkülözésekkel. Áthaladtak Marenga-Mkalin, negyvenkét óráig voltak szomjan és harminczegy óráig éhen, mindazonáltal $27^1/_2$ órát haladtak, egyenkint több mint 1000 font teherrel megrakva. Mindez azt engedi remélnünk, hogy Àfrikában az indiai elefántokkal tett kisérletet siker koronázandja. Meg vagyok győződve, uram, hogy osztozkodik ön abban az örömben és megelégedésben, melyet a kedvező hirek okoztak; ez birt rá, hogy ezt önnel a lehető leggyorsabban közöljem. Fogadja uram stb.

— **Orvosi** kamarák. Az osztrák miniszterelnök tegnapelőtt az osztrák orvosok szövetkezetének küldöttségét fogadta, mely kérvényt nyujtott át az orvosi kamarák életbeléptetése tárgyában. A miniszter megigérte, hogy tannlmányozni fogja ez ügyet.

— **A Csányi László huszárja.** A boldogult Bónis Samu beszélte még ez adomát, Csányi Lászlóról, kit igen szeretett. Csányinak volt egy öreg huszárja, ki roppant elhizott. Egy ebédnél a vén huszár kigombolt dolmánynyal szolgált fel. Csányi az ily rendetlenséget nem türhette. — Gombolja be kend a dolmányát! mondá. A huszár kimegy, s bejön ismét begombolatlan. — Gombolja be kend a dolmányát, kiáltott már ekkor Csányi. A huszár megint kimegy s harmadszor is gombolatlan jő be. De már ekkor felpattant Csányi s mérgesen rivall a huszárra: Mért nem gombolja be kend a dolmányát? — Azért mert nem lehet! felelt szintén mérgesen a huszár. Csányi aztán jót nevetett. Most látta, hogy kihizott a huszár a dolmányból.

— **A megölt** Napoleon herczeg egyenruháját Ulundi közelében megtalálták. A zulut, ki a herczegen a halálos sebet ejtette, Abangonak hivták: azóta Ulundinál elesett.

— **A madridi** menyegzői ünnpélyek. Az ifju spanyol királyné uj hazájában, uj alattvalóinál a legnagyobb rokonszenvre talál s nem hiábs. Fenkölt lelkületét alig jellemezheti jobban valami, mint az, hogy alig érkezett uj hazájába s már is egy halálra itélt köszöni neki életét, Gioula Francisco halálra lett itélve, az itélet végrehajtásának szinhelyéül Kadixot jelölték ki. Kadix képviselőjének kérelmére aztán a királyné felséges férjétől az elitélt megkegyelmezését eszközölte ki. A királyné e szelid, fenkölt lelkülését már megjelenése is elárulja. Mint egy Velasquez-féle kép jelenik meg barna férje karján. Haja csaknem kenderszőke, szemöldei aranyszinüek; alsó ajka, prononcirozott arra Habsburg eredetre vallanak. Nyaka egy kissé rövid, vállai keskenyek, arcza hosszukás. Előszeretettel viseli az állig begombolt ruhákat. Arcza szintelen, de ha nevet, élénk piros szin ömlik el azon. Fogai fehérek. Rá lehet alkalmazni azt a mondatot, a mit Dengeau mondott XIV. Lajosról: L'homme était toujours souffrant; le roi ne fut jamais malade." Lábai szépen formáltak s a bécsi czipészek minden müvészetüket kifejtették, hogy azt nem kevésbé csinos czipőcskékbe juttassák. A királyné kezei kicsinyek, ő felsége még igen fiatal s a nők keze huszonhét huszonhét éves koruk előtt nincs még teljesen kifejlődve. A királyné, daczára fiatalságának, több nyelvet beszél. Spanyolul igen rövid idő alatt tanult meg s már ebben is tökéletesen otthonos. A fogadtatások alkalmával hozzá intézett üdvözlő beszédekre gyönyörü spanyol nyelven válaszolt. A fiatal királyné s napa között, mint mondják, a találkozás fölötte szivélyes volt. Krisztina főherczeg hevesen megölelte Izabella királynőt, mamának nevezte s átnyujtot neki 1 óriási rózsacsokrot, a királynénak épen születésnapja volt. Izabella világos piros, keleti minta után készült, s drága szörmével prémezett bársonyruhát viselt. A „Fiancée" toilettéje csaknom a keresettségig egyszerü volt; fekete cachemir-ruha, világos-barna paletot s fekete prémes kalap. A király által a főherczegnőnek ajándékozott toiletteket Izabella királynő kivánságára de Serto herczegné válogatta ki, s mielőtt azokat elküldték volna Madridba, a királynő maga is megszemlélte Worth atelierjében, s minden tekintetben teljes megelégedésének adott kifejezést. A Vista-Alegra palotában nagyszerü előkészületeket tesznek azon bankettre, melyet a spanyol hirlapirók külföldi collégáik tiszteletére rendeznek. A palota külseje és belseje virágokkal s egyéb ékitményekkel lesz diszitve. A bankett alatt két zenekar fog játszani. Minden asztal egy spanyol tartomány és egy franczia departement nevét kapja. Minden idegen journalista egy albumot kap emlékül. A hirlapirókon kivül a madridi müvész-világ számos kitünősége is részt vesz az ünnepélyen.

— **Tanulók strikeja.** A bécsi technikusok Pierre egyetemi tanár első előadását tegnapelőtt délelőtt tömeges strike által megakadályozták. Este ugyan e tanárnak egy második fölolvasást kellett volna tartania, de ez se jött létre, mert a tanulók az udvarban maradtak és egy se lépett közülök a tanterembe. Minthogy sem a rektor sem a tanárok nem léptek közbe, a tanulók csakhamar megunták az álldogálást és miután fölolvastak egy Pierre tanár elleni proklamációt, elhagyták az egyetemet. A strike oka a következő: A természettant hallgatók száma igen nagy lévén, a tanulók párhuzamos előadásokat kértek, ugy hogy, e tantárgyat két tanár adja elő, kik közt a tanulók választhassanak. E párhuzámos előadásokat ugyan megengedték, de ugy, hogy csak Pierre és nem két tanár tart előadásokat, az egyiket délelőtt, a másikat délután s igy a tanulókat kényszeriteni akarták, hogy Pierret hallgassák.

— **Regény az életből.** Berlinben nem régen halt meg egy fiatal asszony. Halálos ágyán bevaliotta férjének törede-ett szavakkal, hogy már egyszer férje volt, habár mint leány ment nőül hozzá. Beszédéből részleteket nem lehetett megtudni, de halála után iratai közt nyomát találták, hogy előbb egy szenvedélyes játékos katonatiszthez ment nőül, ki hamisjáték miatt bebörtönöztetett s a börtönben halt meg. Egy kis leányuk is maradt. A nő álszeméremből elhallgatta a dolgot s gyermekét egy nénjének adta A meghatott férj nemcsak megbocsátott elhalt nejének, hanem magához vette a kis leányt s gyermekévé fogadta.

— **Párisból** irják, hogy a murciaiak javára tervezett nagy ünnepély decz. 11-én fog megtartatni a hyppodromeban, a hol 22,000 ember férhet el. Páholy jegy ára 100 franc, bemeneti dij éjfél előtt 40, azután 30 frank. E belépti dijak valamivel olcsóbbak, mint a minők a szegediek javára rendezett párisi ünnepélyen voltak. A műsor hasonlit s szegedi ünnepély programmjához, Négy zenekar fog közremüködni, ezek között egy osztrák-magyar katonai zenekar. Továbbá lesz bazár, (melyben Páris legkitünőbb müvésznői árulnak), vége bál.

— **Boldog Oroszország.** Az orosz czár elrendelte, hogy mindazon egyéneket, kik Soloviev elfogatására segédkezet nyujtottak, a következő fölirattal ellátott arany-éremmel tüntessék ki: „Mentésért." Ez érmet a sz. Vladimir szalagon lehet hordani. Na ha mindazoknak, kik valamely merénylet elkövetőjének elfogatásánal közremüködtek, ily érmet adnak, akkor több lesz Oroszországban az érmes, mint az érmetlen ember.

CSARNOK.

Különfélék.

Tréfás lakó.

B. uj lakást fogad magának.

A kapus figyelmezteti őt, hogy a háztulajdonos nem tür meg sem állatokat, sem gyermeket a háznál. B. esküvel erősiti, hogy semmi ilyesmivel nem bir.

A napokban beköltözködik, s egész állatseregletet hoz magával, azon kivül öt apró gyermeket.

A cerberus szemrehányásokban tör ki.

— Ön azt állitja, hogy nincs semminemü állatja.

— S ez igaz is! valamennyi az anyósomé.

— Hát az öt gyermek.

— Azok a feleségeméi.

Jó származásu.

Z. kisasszony anyja társaságában belép egy házba, megtekint egy kiadó lakosztályt, mely megtetszik neki, tudakozodik a feltételek után, s bevett szokás szerint. felpénzt akar adni reá a kapusnak . . .

Midőn ez egyszerre félretolva az adakozó kezet igy szól:

— Bocsánat asszonyom! . . . előbb tudni sze etném, ha valjon tisztességes személyek-e?

— Hajdani kapus ivadékok vagyunk, felelt neki Z. kisasszony, szelid mosolylyal.

Menyegző a hajón.

A „Word" beszéli el a következő tényt.

A „Plainfield" haló női, a kabinja a napokban oly jelenetnek volt szinhelye, minőket csak az Uj-Világnak van kizárólagos kiváltsága felmutathatni.

Ugy látszik, hogy Feres Franklin, floga-i (Pensylvania) lakós, semmiként sem akart beleegyezni, leányának Ellennek Kich John-nal, philadelphiai fiatal gipszöntővel való egybekelésébe mükedvelői boxirozo hirében állván. A fiatalok elhatározták, e „veto" daczára is egymásé leuni.

Mult hétfőn Ferres Ellen és Kich John, mindkettő külön elmentek Jersey-City-be, hol a biróval, Vickens Roberttel, közölték tervőket. A tiszteletre méltó tanácsos, jól és kimeritően megmérlegelvén az esetet, Themis istennő mérő serpenyőjében, oda nyilatkozott, hogy nyélbe üti a dolgot, s találkozót adtak egymásnak másnap reggelre a hajó ladikjában.

Mindhárman a mondott időben s kijelölt helyen pontosan megjelentek.

A Plainfield csaknem indulandó volt, s Kich azt akarta volna, hogy Vickers kisérje el jegyesét s őt New-Yorkba, hogy ott őket összeeskesse. De Vickers értésére adta, hogy nagyon tudatlan a dolgot illetőleg, és hogy egy new-jersey-i biró, nem végezheti törvényesen az esketést New York államban.

Az összeesketésnek itt a hajón, rögtön kell végbemenni, még pedig addig, mig az a jerseyhez tartozó vizen időz.

Ebből kifolyólag, tehát mihelytt a hajó elhagyta a kikötőjét a három büntárs csoportot képezett a női kabinet egyik zugában, s kevesebb idő alatt, mint a még azt kimondjuk a mese szerint, „eredj borsszem, legyen ember belőled", Vickens biró végbevitte a mütétet, egyesitvén az egész életre Kich Johnt, Ferres Ellennel.

A jelenet nagyban mulattatta a többi jelenlevő hölgyet a kabinban, és nehánya kötelességének tartotta közelegni s kijelenteni az uj házasoknak szerencse kivánataikat. Ezek azon elégtételt nyerték, hogy a Kich saját szájából volt alkalmuk megtudni, hogy már három titkos házassági terv, közte s Ellen közt, dölt ekkorig dugába, de most sikerült még is kijátszniok Ferris apó örködését.

Franczia udvariasság.

A „Voltaire" kronikása, egy mult századbeli érdekes adomát éleszt fel:

A franczia emigratio idejében Bedford herczeg megvendégelte londoni palotájában, Grammont herczeget.

A csemegénél az angol lord, ki akarván tüntetni vendégét, egy bizonyos palaczkot hozatott fel, valami finom constant-i borral, melyből egy pohárral felaján.ani, anynyit tett, mint egész falu jövedelmét adni oda. Bedford felállva maga töltött asztaltársának az arany szinü folyadékból s szólt:

— Francziaországért! uram.

A kivándorolt nemes egyetlen hajtásra kiitta poharát, s mosolyogva válaszolt:

— Angolországért! mylord.

S másod izben is oda tartotta serlegőt.

A herczeg örülve, hogy teljes lélekkel igazat adhat vendégének, ez uttal magának is megtölti csordultig poharát ajkaihoz emeli s rémült felkiáltással ejté el azonnal.

— S ön megitta ezt? kiált fel.

A pohárnok vétségből a constanti bor helyett, egy üveg kosztorzscint tett fel asztalra.

A hősies és önmegtagadó udvariasság e jellemző vonásának emléke fenumaradt a hősiességi testületeknél s hajdan nagyon magas polczra helyezte, a franczia udvariasság dicső hirnevét.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás:

A tordai kisegitő társulat forgalmáról 1879. november havában.

Bevétel:

Pénztármaradék oktober hóról 16,478 frt 14 kr, havi rendes és rendkivüli betét 4314 frt 25 kr, könyv dijban 1 frt 30 kr, kamat és feldijban 1769 frt 85 kr, Bélyegilletékben 39 frt 05 kr, 180 tagtól visszafizetett kölcsön 44,167 forint.

Összes bevétel: 66,769 frt 59 kr.

Kiadás:

173 váltó mellett kölcsön 36,979 frt, kezelési kiadás 365 frt 77 kr, bélyegre 39 frt 80 kr, tőke visszafizetés 5492 frt 22 kr, pénztári készlet 23,892 frt 80 kr.

Összes kiadás: 66,769 frt 59 kr.

Tordán, 1879. nov. hó 30.

Közli a felügyelő választmány.

Kimutatás.

A tordai takarékpénztár 1879. november havi üzlet-forgalmáról.

Bevétel:

Október haváról átjött készpénzben 6457 frt 79 kr, betétekben 17,515 frt 13 kr. visszafizetett váltókban 96,190 frt, visszafizetett előlegekben 120 frt, kamatokban 2673 frt 75 kr, különféle dijakban 564 frt, 75 kr, viszleszámitolásokban 19,300 frt, betéti könyvek dijában 2 frt 60 kr, államilletékben 10 kr.

Főösszeg 142,824 frt 12 kr.

Kiadás:

Betéti visszafizetésekért 61 tétel után, 10,509 frt 99 kr, visszafizetett betéti folyó kamatokért 63 frt 91 kr, leszámitolásokért 101,800 frt, előlegekért 120 frt, osztalékért 16 frt, kezelési költségért 71 frt 22 kr, tisztifizetésekért 431 frt 66 kr, viszleszámitolásokért 15,440 frt viszleszámitolások kamataiért 357 frt, 04 kr, adóba 357 frt 64 kr, perköltség előlegül 68 frt 60 kr, betéti kamatok államdijába 1 frt 92 kr

Összesen 129,237 frt 98 kr.

November végével pénztári készlet 13,586 frt 14 kr.

Főösszeg 142,824 frt 12 kr.

Tordán, 1879. november 30-án.

„KELET" magán távirata.

Feladatott Budapesten decz. 5. 1 ó. 35 p. éjjel.
Érkezett Kolozsvárra decz. 5. 1 ó. 40 p. éjjel

A külföldi lapok általában mind kárhoztatják a czár elleni merényletet. A szultán is szerencsét kivánt a czárnak megmeneküléséhez.

HIVATALOS ÁRFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tőzsdén 1879. deczember 4.

Magyar aranyjáradék	95.85
Magyar vasuti kölcsön	113.50
Magyar kel. vas. államkötv., I. kibocsátás	74.25
Magyar kel. vas. államkötv., II. kibocsátás	85.50
Magyar kel. vasuti államkötv., 1876. évi	77.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön . .	109.—
Magyar szőlődézsma váltsági kötvény .	88.50
Magyar földtehermentesitési kötvény . .	88.—
Magyar földtehermentesitési kötvény záradékkal	86.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	86.50
Temes-bánáti földteherm. kötv. záradékkal	84.—
Erdélyi földtehermentesitési kötvény . .	84.75
Horváth-szlavon földtehermentesitési kötv.	—.—
Osztrák járadék papirban	68.60
Osztrák járadék ezüstben	70.50
Osztrák járadék aranyban	81.—
1860-iki államsorsjegyek	130.50
Osztrák-magyar bankrészvény	840.—
Osztrák hitelintézet-részvény	254·—
Magyar hitelbank-részvény	280.50
Ezüst	—.—
Cs. és kir. arany	5.51
20 frankos arany	9.21
Német birodalmi márka	57.60
London (3 havi váltókért)	116.60

Távirati tudósitás

a budapesti árutőzsde hivatalos árjegyzeteiről decz. 4-ről.

Gabona	Faj	Ára 100 klg. tól frt	kr	ig frt	kr
Buza	bánsági	13	70	14	05
	tiszavidéki	—	—	—	—
	pestvidéki	13	95	14	30
	fehérmegyei	13	95	14	30
	bácskai	—	—	—	
Rozs	magyar	9	75	8	90
Árpa	takarmány	7	20	7	60
	maláta	7	90	10	50
Zab	magyar	7	20	7	45
Tengeri	bánsági	7	70	7	75
	másnemü	7	65	7	70
Repcze	káposzta	—	—	—	—
	bánsági		—	—	—
Köles	magyar	7	75	8	—
Szokvány (Usance) buza	tavaszra szállitandó	14	85	14	90
„	Szept.—Oktre szállitan.	—	—	—	—
rozs	tavaszra szállitandó	—	—	—	—
teng.	Májusra—junira szállit.	8	90	8	95
repcz.	káposzta Aug. Szept. szál.	—	—	—	—
„	bánsági Jul. Aug. szállit.	—	—	—	—
Szesz (ny.)	100 liter százalékként.	35	1/2	36	1/2

Hugó Victor
látványos drámája.

NEMZETI SZINHÁZ.

Bérlet 60-ik szám.

Kolozsvártt, péntek, 1879. decz. 5-én.

A NOTREDAME-I

harangozó.

5 felvonás 1 felvonás előjátékkal. Forditotta Pály Elek. Rendező: Szentgyörgyi.

Jegyek válthatók d. e. 9 órától déli 1 óráig d. u. 4 órától 6 óráig a nemzeti szinháznál.

Kezdete 7 órakor, vége 10-ed félkor.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Békésy Károly.

MEGJELENT

és Stein János erd. muzeum-egyleti könyvkereskedésében Kolozsvárt kapható:

ERDÉLYI NAGYOBB KÉPES NAPTÁR

1880-ik szökő évre.

TIZEDIK ÉVFOLYAM.

Hiteles tiszti czimtárral ellátva.

Ára 60 kr, postán küldve 65 kr, hogy ha a pénz postautalványba beküldetik.

A dus tartalmu naptárrészen kivül a tiszti czimtár tartalma következő: A felelős m. k. kormány, m. k. állami számvevőszék, m. k. curia, m.-vásárhelyi kir. itélő tábla, a királyhágón inneni kir törvényszékek és járásbiróságok, m. k. bányaigazgatóság és m. k. jószágigazgatóság Kolozsvárt, a kolozsvári m. k. pénzügyigazgatóság az alantas adó- vám- és illetékkiszabási hivatalokkal, az erdélyi m. kir. postaigazgatósági kerület postahivatalai és postamestereivel, a kolozsvári m. k. távirdai kerület fő- és mellék állomásaival, m. k. katasteri és m. k. épitészeti hivatalok, m. k. közjegyzők, ügyvédi kamarák, a királyhágón inneni megyék, szabad királyi- és mezővárosok közigazgatási tiszti czimtára, a kolozsvári m. k. tudomány-egyetem, kolozsmonostori gazdasági tanintézet, a Kolozsvárt létező gyógyintézetek, orvosok, sebészek és gyógyszerészek, valamint a kolozsvári ügyvédi kamara helyt lakó tagjainak névsora. Befejezésül a „Kolozsvári Kalauz" közli a helyt létező tudományos intézetek, hatóságok, olvasó és tórsalgó egyletek, pénzintézetek helyiségeit megnevezve.

UGYANOTT

megjelent és kapható:

IRODAI FALI NAPTAR

1880. évre.

Katholikus és prótestáns, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyeg- és illetéktáblákkal s a királyhágón inneni rész (Erdély) közigazgatási uj felosztásának táblázatával.

Ara 30 krajczár; a pénz előre beküldése mellett postán küldve 32 kr.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Szám **2100** — 1879. (435) (2—3)

Hirdetmény.

A nagyméltóságu magy. kir. pénzügyminiszterium f. év oktober 23-án kelt 61,524 számu meghagyása folytán, alólirott Igazgatóság részéről, az 1880-dik évre szükséglendő 1500 köbméter 1 méter hosszu kemény usztatatlan száraz hasábos tüzifa szállitása iránt, ezennel versenytárgyalás nyittatik, — melyhez az irásbeli, 50 kros bélyeggel és 10% bánatpénz letételéről szóló pénztári nyugtával ellátott és lepecsételt — ajánlatok a kolozsvári magy. kir. dohánygyári Igazgatóságnál legkésőbb

1879. évi deczember 10-kén délelőtt 11 óráig

benyujtandók.

A szállitási és ajánlati feltételek a gyári irodában, a rendes hivatali órák alatt mindennap megtekinthetők.

A magy. kir. dohánygyári Igazgatóságtól.

Kolozsvártt, 1879. deczember-hó 2-kán.

---

(436) (1—20)

BRUST-KRANKHEITEN
UNTERPHOSPHORIGSAURER KALK-SYRUP
VON GRIMAULT & Cº APOTHEKER IN PARIS

Sirop d' Hypophosphite de Grimault & Cie Pharmaciens à Paris.

Mellbetegségek ellen

ALVILSAVAS MÉSZ-SZÖRP

Grimault és társa párisi gyógyszerészektől.

E kellemes szer 12 év óta közkedveltségü és népszerü makacs **köhögés, náthaláz, hökhurut** s más **mellbajok ellen,** különösen keletkező **tüdősorvadás** ellen nyujt e szörp rendkivüli eredményeket. Befolyása alatt csökken a kinos köhögés, az éjjeli izzadás megszünik s a beteg bámulatos gyorsan nyeri vissza a jólét érzését. Hogy valódi szert lehessen kapni, figyelni kell a **„Grimault és társa"** feliratra.

Főraktár **Bécsben**: Nagyban szállitásra Raabe Brunónál, Bäckerstrasse 1; Röder Fülöpnél, Wienstrasse 15.— Főraktár: Magyarországra nézve **Török József** gyógyszerésznél Budapesten.— **Kolozsvártt: Wolff J.** és **dr. Hintz Gy.** gyógyszerész uraknál.

---

(427) Csaknem (3—12)

! ajándék !

A megbukott „egyesült britanniaezüst-gyár" tömeggondnokságától átvett óriási raktár elvállalt fizetési kötelezettségek és a helyiségek kiüritése miatt

☞ 75 százalékkal fog a bécsáron alúl elárusittatni, tehát **csaknem oda ajándékoztatni.**

Csak 7 frt 25 kr., a munkabér értékének alig feléért, a következő tömör **britannia-ezüst-servicet** lehet a **legfinomabb és legjobb britannia-ezüstből** kapni,

(melynek ára eddig 29 frt. volt),

s a tárgyak fehéren maradásáért **25 évig vállaltatik kezesség.**

6 darab britannia-ezüst asztali kés angol aczél pengével,
6 darab val. ang. britannia-ezüst villa, legfin. legnehezebb fajta,
6 darab tömör britannia-ezüst evőkanál,
6 darab legfin. britaunia-ezüst kávéskanál,
1 darab tömör britannia-ezüst tejmerő,
1 darab nehéz britannia-ezüst levesmerő, legjobb minőségü,
2 darab hatásos britannia-ezüst salon-asztali gyertyatartó,
6 darab legfin. britannia-ezüst tojástartó,
6 darab finom. zamánczozott tálcza (tablette),
1 darab szép britannia-ezüst bors- vagy czukorporzó,
1 darab finom britannia-ezüst theaszürő.

42 darab.

Megrendeléseket postai utánvét, vagy a pénz előleges beküldése mellett, mig a készlet tart, teljesit az **Egyesült britannia-ezüst-gyár-raktára Bécs, Untere Donaustrasse 43.**

☞ Nem megfelelő czikkek 8 nap alatt visszavétetnek.

---

(61) (11—12)

9 goldene Medaillen und Ehren-Diplome.

Nur echt, wenn die Etiquette eines jeden Topfes nebenstehenden Namenszug in blauer Farbe trägt. J. v. Liebig

LIEBIG Company's Fleisch-Extract

aus FRAY-BENTOS (Süd-Amerika).

Central-Dépôt der Compagnie Liebig für Oesterreich-Ungarn

CARL BERCK

k. k. österr. Hoflieferanten

WIEN, I., Wollzeile 9.

Goldene Medaillen und Ehren-Diplome. **9**

Kapható Kolozsvárt CSIKY IMRE kereskedésében.

Meghivás részvevésre

a **hamburgi államtól** biztositott nagy pénzkisorsolás nyeremény-esélyeiben, a melyben 1879 december 10-től, 1880 május 14 ig

8 millió 940,000 birod. markát

biztosan nyerhetni.

A 7 osztályba osztott uj játékterv 94,000 sorsjegy közt **49,000 nyereményt** tartalmaz, még pedig esetleg

400,000 birod. márkát,

(373) (10—10)

különösen pedig

1 nyer.	à	. . .	**250,000** m.
1 „	à	. . .	**150 000** m.
1 „	à	. . .	**100,000** m.
1 „	à	. . .	**60,000** m.
1 „	à	. . .	**50 000** m.
2 „	à	. . .	**40,000** m.
2 „	à	. . .	**30,000** m.
5 „	à	. . .	**25,000** m.
2 „	à	. . .	**20.000** m.
12 „	à	. . .	**15,000** m.
1 „	à	. . .	**12,000** m.
24 „	à	. . .	**10,000** m.

5 nyer.	à	. . .	**8000** m.
2 „	à	. . .	**6000** m.
54 „	à	. . .	**5000** m.
6 „	à	. . .	**4000** m.
65 „	à	. . .	**3000** m.
213 „	à	. . .	**2000** m.
12 „	à	. . .	**1500** m.
2 „	à	. . .	**1200** m.
631 „	à	. . .	**1000** m.
773 „	à	. . .	**500** m.
950 „	à	. . .	**300** m.
26,450 „	à	. . .	**138** m.
sat.			sat.

Az első nyereményhúzás hivatalosan és visszavonhatlanúl

1879 december 10 és 11-re

van határozva, és erre

az egész eredeti sorsjegy ára csak 6 márka, v. $3\frac{1}{2}$ frt.
a fél eredeti sorsjegy ára csak . 3 márka, v. $1\frac{3}{4}$ frt.
a negyed eredeti sorsjegy ára csak $1\frac{1}{2}$ márka, v. 90 kr.

s ezen az **államtól biztositott eredeti sorsjegyek** (nem tiltott igérvények) **az ár beküldése, vagy utánvétele mellett** általam a legtávolabb vidékekre bérmentesen küldetnek meg. Kisebb összegek levélbélyegben is beküldhetők.

A Steindecker-ház rövid idő alatt **125,000, 80,000, 30,000, 20,000** és több **10,000** markás satb. nagy nyereményt fizetett ki részvényeseinek, s ez által számos család jóléthez hozzájárult.

A betétek a nagy esélyek arányához képest igen csekélyek, s a szerencsekisérlet csak ajánlható.

A megrendelésnél minden résztvevő megkapja a hivatalos tervet, húzás után pedig a hivatalos nyeremény-lajstromot.

A nyeremények kifizetése, vagy elküldése tervszerüleg a szerencsés nyerők kivánsága szerint történik.

Megrendelések postafordultával bizalmasan kéretnek a következő **hirneves czéghez.**

Steindecker József, Dammthorstrasse, bank- és váltóüzlete Hamburgban.

U. I. A **Steindecker-ház** — mindenütt szolidnak és szilárdnak ismerve — nem szorult különös reclamokra, ezek tehát elmaradnak; a mire a t. közönséget figyelmeztetjük.

Süss Ferdinánd

m. kir. egyetemi mechanikus Kolozsvárt

Mátyás királyutcza 4 sz.

Ajánlja jól berendezett **raktárát,** mely a következőkből áll u. m. mindennémü **szemüvegből-, aczél,- kautschuk, békatekn6, aluminium, ezüst és aranyba foglalva. Zwikerekből,** ugy mint **patentzwiker** és **szemüvegből.— Szinházi látcsövek, táv-** és **gorcsövek.** Mindennemü **hőmérők, higany** és **fém-légsulymérők** (barometrumok).

Ez utóbbiak több évi tudományos észleletek szerint vannak összeállitva és kolozsvári állás szerint szabályozva. Továbbá mindenféle czélú házi távirók.

Végre mindennémü orvosi **készülékek** és **eszközök,** valamint a különféle betegségeknél megkivántató ápolási **eszközök** és **tárgyak** kaphatók.

Vidéki megrendelések rögtön és a legpontosabban intéztetnek el.

(35) (46—*)

!! Érdekes ujdonság !!

Alólirt **Egyleti-központon** kapható:

HYGROMETER (nedmérő)

vagy növényi idő-óra,

mely 24 órával előbb pontosan megjelöli az időt, a miről száz darab tanusitványnyal és ajánlattal birunk. Mi ezeket csinos falióra alakban **pompás fatokokban fölakasztható üveg födéllel** készitjük és ezek csinos és érdekes szobadiszt képeznek. **Egy darab ára 3 márka göngyöggel és vitelbérrel együtt.**

Frauendorf, u. p. Vilshofen Alsóbajorországban.

(437) (1—1) **Egyleti-központ.**

---

(365) (9—12)

PSERHOFFER J.

gyógyszerész Bécsben, Singerstrasse 15. „zum gold. Reichsapfel".

Ajánlja a t. olvasóknak az alant jegyzett és sok évi tapasztalat utján jelesnek bizonyult gyógyszerészeti különlegességeket és hatásos házi szereket.

NB. Megrendeléseknél kérem a czim és postaállomás pontos megjelölését. — Az alant felsoroltakon kivül még sok egyéb különlegességek vannak készletben és netalán készletben nem levő szerek iránti megrendelések legrövidebb idő alatt és legjutányosabban eszközöltetnek, és felvilágositások legnagyobb készséggel díj nélkül adatnak. — Küldemények a vidékre, bérmentesitett pénzküldés, vagy utánvét mellett. — Vidéki megrendeléseknél csomagolásért darabonként 10 kr. számittatik. Nagyobb küldeményeknél csomagolás saját költségre. Ismételárusitók jutalékban részesülnek.

Akustikon (fülszesz) 1 üvegcse 1 frt o. é. A fület mindig melegen és nedvesen tartja, oltalmazza meghülés s ennek következményei ellen; közvetiti szabályos képződését a fülzsiruak, melynek hiánya főoka oly sok fülbajnak.

Havasi fű-szesz W. Ottm. Bernhardtől, Münchenben, a müncheni első orvosi tekintélyek által legkitünőbb háziszernek ajánltatott mindennemü gyomorbajok, különösen emésztés gyöngeség, étvágy-hiány, gyomorhurut stb. ellen s ezerszeresen bevált. Üvegcséje 70 kr.

Amerikai köszvény-kenőcs gyorsan és biztosan ható, kétségtelenül legjobb szer minden köszvényes és csuzos baj, nevezetesen hátgerincz baj, tagszaggatás, görcs, ideges fogfájás, fejfajás, fülszaggatás stb. stb, ellen 1 frt 20 kr.

Anatherin száj-viz cs. kir. szab. valódi Popp J. G-től általánosan elismert legjobb fogfentartó szer, 1 üvegcse 1 frt 40 kr.

Szem-essentia dr. Romershausentől. a látó erő erősitésére és fenntartására, eredeti üvegcsékben ára 2 frt 50 kr, és 1 frt 50 kr.

Benczés tapasz Haubertől, kitünő szesz nyilt sebek ellen. Egy tégely ára 50 kr.

Vértisztitó-labdacsok Pserhoffer J-tól ezelőtt egyetemes labdacsok neve alatt, az utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben e labdacsok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyitották volna. A legmakacsabb esetekben, melyekben minden egyéb szer sikertelenül alkalmaztatott, ezen labdacsok számtalanszor és a legrövidebb idő alatt teljes gyógyulást eredményeztek. 1 doboz 15 labdacscsal 21 kr, 1 tekercs 6 dobozzal 1 frt 5 kr., postán küldve 1 frt 10 kr, (1 tekercsnél kevesebb nem küldetik szét.) Számtalan levél érkezett, melyek irói hálát mondanak e pilulákért, melyeknek a legkülönbfélébb és legsulyosabb betegségökben egészségük helyreállitását köszönik. A ki csak egyszer kisérletet tett vele ük, tovább ajánlja.

Chachou aromatisee, megszünteti a száj kelemetlen lehelletét, mely dohányzás stb, következménye, 1 szelencze 50 kr.

Chinai toilette-szappan, a legtökéletesebb a szappangyártás terén. Használata után a bőr bársony sima lesz és igen kellemes szagat tart meg. Igen sokáig tart és ki nem szárad Egy darab 70 kr.

Fiaker-por, általánosan ismert jeles háziszer hurut, rekedtség, fojtóköh stb. ellen, 1 doboz 35 kr.

Fagy-balzsam Pserhoffer J,-tól, évek óta legbiztosabb szernek van elismerve mindennemü fagybajok és idült sebek stb. ellen, 1 tégely 40 kr.

Hús-kivonat dr. Liebig utasitása szerint készitve a Liebig-társaságtól. Fray Bentosban, eredeti szelenczékben 1 font frt 5.50 ½ font frt 2,75. ¼ font 1,55. ⅛ font 85 kr.

Golyva-balzsam, megbizható szer szélkóros nyak ellen, 1 üvegcse 0 krajczár.

Kali-créme Pirker-től, kitünő szer a bőr tisztátalanságai ellen 1., 2., 3., 4., számu 1 üvegcse 1 frt.

Lendtner testvérek hires tyukszem tapasza, dobozokban 17 darab 60 kr, 3 darab 18 kr.

Élet-essentia (prágai cseppek, svéd cseppek), megromlott gyomor, rosz emésztés, mindennemü, altesti bajok ellen, kitünő háziszer. Egy üvegcse 20 kr.

Csukamáj-olaj. valódi eredeti, igen megtisztitva a legkitünőbb minőségü. Egy üveg 1 frt.

Muhanövény-szeletkék, (Moospflanzen Zelteln) dr. Schneebérger-től Pozsonyban, kitünő gyógyszer köhögés, rekedtség, hurut stb. ellen. Egy doboz 38 kr.

Neuroxylia, Herbabny gyógyszerésztől, alpesi fűvekből készitett növénykivonat köszvényes, csuzos, különösen pedig minden gyengeségi bajok ellen. Egy üvegcse 1 frt, erősebb hatályu 1 frt 20 kr.

Por lábizzadás ellen, Ezen szer eltávolitja a lábizzadást s az ezáltal keletkező kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és ártalmatlan szernek van bebizonyulva. Egy doboz ára 50 kr.

Emésztőpor dr Gölis-től, általánosan jelesnek elismert háziszer aranyeres bajok, gyomorsavany, gyomorhév, étvágy-hiány, dugulás stb. ellen. Egy doboz 1 frt 20 kr., féldoboz 84 kr.

Tannochinin-hajkenőcs Pserhoffer J.-tól évek óta orvosok és laikusok által valamennyi hajnövesztő szer között a legjobbnak elismerve, 1 csinos aranykiállitott nagy szelencze 2 frt.

Egyetemes tapasz, Steudel tanártól vágott és szurt sebek, mérges kelevények, a lábak régi, időszakonkint felnyiló kelései, makacs mirigykelések, fájó pokolvar, sebes és gyuladásos mell, megfagyott tagok, köszvény és hasonló bajok ellen jónak bizonyult. Egy tégely 50 kr,

Egyetemes tisztitó-só Bulrich A. W-től, kitünő háziszer megszüntet emésztés minden következményei, u. m. fajfajás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Fogtapasz, cs. kir. ált. szab. Würth M.-től évek óta lyukas fogak önplombirozására legjobb szerül ismerve. 1etui 1 ft 20 kr.

Fogpor Heider tanár utasitása szerint, egy doboz 40 kr.

Mindennemü **fogporok, paszták és tinkturák.**

Foggyöngyök, valódi angol, a gyermekek fogzásának megkönnyitésére Egy csomag 2 frt.

George Pate pektorale-ja sok évi elnyálkásodás, köhögés, rekedtség, hurut, mell- és tüdőbajok, gégebántalmak ellen legjobb és legkellemesebb segéd-szernek általánosan elismerve 1 doboz ára 50 kr.

☞ A t. cz. közönséget hamisitások által okozott hátrányoktól megóvandó, kérem a mellékelt bejegyzett védjegyre figyelemmel lenni.

Cs. kir. kiv. osztr. és magy. kir. szab.

Bojtorjángyökér-quintesszenczia!

Legjelesebb szer buja haj- és szakállnövés elősegitésére, mely még kopasz helyeken is kitünő sikerrel alkalmazható. Számos elismerő irattal szolgálhatunk. **Ára 1 frt o. ért.**

A fennebbi esszenczióhoz kizárólag csak az általam készitett

Chinahéj-kenőcs, vagy olaj

használható és semmi másféle kenőcs, mely az esszenczia hatását akadályozná. 1 tégely 1 frt., 1 üveg olaj 1 frt., 1 darab **chinahéj-kemény kenőcs 50 kr.**

Keleti rózsatej-kivonat,

ára 1 frt. o. ért.

Ősrégi eredeti rendelvény szerint készitve. Felülmulhatlan szer a bőr ápolására és hiányai pótlására, mint **szeplő, májfolt, bőrhimlő, hópörs, rézfolt** stat. Ennek gyorsabb hatására hozzátartozik: **Rózsatej-szappan,** 1 darab **30** kr.

Hair-Milkon (hajifjitó-tej.)

Ennek az a csodálatos tulajdonsága van, hogy visszadja a szürke, vagy fehér hajnak eredeti szinét. Hatása 8—10 nap múlva már látható. Elég egy próba, hogy meggyőződjék az ember ezen hatásra nézve egyetlen szer jelességéről. **1 üveg ára 2 frt 50 kr.**

A fennebbi kü önlegességek valódi minőségben egyedül kaphatók:

PATERNOSS J. illatszerész és több cs. k. szabadalom tulajdonos fő-szállitó raktárában

(378) (4—12)

☞ **Bécs, I. Spiegelgasse 8.** ☜

Használati útasitások különböző nyelven mellékelvék.

Vidéki megrendelések utánvét, vagy készpénz küldemény mellett legponto abban teljesittetnek, s a göngyért egy üveg után 10 kr. számittatik.

Raktár Kolozsvártt: **Széky Miklós** gyógyszerésznél.

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD KOLOZSVÁRT

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvkiadó s könyv- és zeneműárus.

IRATAIM AZ EMIGRÁCZIÓBÓL.

Kossuth Lajos

Kossuth Lajos, a föntebbi czim alatt, közzéteszi iratait s mi kiváló szerencsénknek tartjuk, hogy azok kiadását közvetithetjük. A férfiu, kinek a 48-diki nagy napok dicsőségében főrésze van, újra megszólal; elmondja tapasztalatait és véleményét a legfontosabb kérdésekről s a legnevezetesebb eseményekről, vonzón, lelkesitően, szépen.

A mit **Kossuth Lajos** mond vagy ir, a gondolat mélysége és a kifejezés fensége páratlanná teszik a magyar irodalomban.

A közzéteendő iratok **Kossuth** munkáit, általa feldolgozott jegyzeteit fogják tartalmazni. Hasonló történelmi, politikai és irodalmi becsü munka alig jelent meg a magyar irodalomban, s Magyarország nagy köszönettel tartozik **Kossuthnak**, hogy agg napjaiban maga rendezi jegyzeteit, s a jelen nemzedéknek és a történelem számára maga beszéli el a hazának szentelt, örökké emlékezetes működése egyes eseményeit.

Az iratokra előfizetést hirdetünk azért, hogy — a begyülendő előfizetések számához képest növekedvén a szerző jutaléka — Magyarország közönsége mintegy maga állapithassa meg **Kossuth Lajos** *irói tiszteletdíját, ki — saját szavai szerint — ezuttal mint* **munkás** *áll a magyar közönség előtt.*

Fogadja a magyar olvasó közönség ez iratokat magához méltóan! Nagyobb férfiút nem tüntethet ki a magyar közönség rokonszenves pártolása, mint a kinek fényes nevét ez iratok homlokukon viselik!

Kossuth Lajos iratainak egyelőre **három kötetére** hirdetünk előfizetést.—

A három kötet előfizetési ára 12 frt. *Elegendő azonban 3 frt előleges beküldése is, mely esetben a három kötet mindegyike három forint utánvétellel fog megküldetni.*

Az iratok első kötete **Kossuth Lajosnak, első rangu művész által készitett aczélmetszetű arczképével,** *1880 elején jelenik meg, miért is az előfizetéseket alúlirthoz* **legkésőbben j. é. január végeig kérjük beküldeni.**

Stein János

m. k. egyetemi könyvkiadó s könyv- és zeneműárus

Kolozsvárt.

Megjelent és Kolozsvárt

STEIN JÁNOS

m. k. egyetemi könyvkiadó s könyv- és zeneműárusnál

kapható:

Toldi szerelme.

Elbeszélés

tizenkét énekben.

Irta **ARANY JÁNOS.** Ára 2 frt 50 kr.

Élményeim.

Nehány lap 1825-től 1852-ig terjedő nyilvános pályám napló jegyzeteiből.

Irta WIRKNER LAJOS m. k. udv. tanácsos.

Ára 2 frt 50 kr.

Életem és korom.

Irta PULSZKY FERENCZ. Ára 2 frt 80 kr.

Déryné naplója.

Rendezte TÖRS KÁLMÁN.

Kiadja a Kisfaludy-társaság.

I. Kötet. Ára 2 frt.

---

(128) (28—30)

Papier à Cigarettes

MARQUE DE FABRIQUE C. C.

LE HOUBLON

Fabrication Française

Pour éviter la contrefaçon suscitée par le succès sans précédent de notre Papier, exiger que chaque feuille porte le mot **LE HOUBLON,** et que chaque boîte soit revêtue de cette étiquette avec notre signature.

Le Papier **LE HOUBLON** se trouve chez tous les marchands et négociants en cigares et cigarettes.

CAWLEY & HENRY À PARIS Seuls Fabricants

Cawley & Henry Propres du Brevet.

Nyomatott Stein János m. kir. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. főtanoda betűivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.